GE-HÅNDBOKA · RUTINE · 2.04 ARBEIDSOPERASJONER

Høytrykkspyling

Dokumentnr.	GE-2.04-03 R
Type	Rutine
Kapittel	2.04 Arbeidsoperasjoner
Gjelder for	Alle ansatte, innleide og underentreprenører som bruker høytrykkspyler eller annet spyleutstyr
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 45001 8.1; ISO 14001 8.1; Forskrift om utførelse av arbeid (høytrykksspyling); Forurensningsloven § 7
Erstatter	SmartDok 0204-012 R

1. Formål og omfang

Rutinen skal hindre skader og ulykker ved høytrykkspyling. Den gjelder all bruk av høytrykkspyleutstyr i Gjerdalen, for eksempel vask av maskiner og utstyr og spyling av rør, kummer og ledninger.

2. Ansvar

Rolle	Ansvar
Anleggsleder	Utpeker en kompetent person som har tilsyn med drift og vedlikehold av anlegget. Sørger for opplæring og for hjelpeoperatør når forholdene krever det.
Operatør (strålerør)	Leder spylegruppen, styrer arbeidet og avtaler signaler med hjelpeoperatøren.
Hjelpeoperatør (pumpe)	Betjener pumpeaggregatet og holder kontakt med operatøren.
Kompetent person for anlegget	Har tilsyn med drift og vedlikehold, og utfører eller følger opp reparasjon, regulering og plombering.

3. Arbeidsgang

3.1 Før spyling

1. Kontroller slanger og slangeforbindelser, strålerør, utløserventil og sikkerhetsventil. Deler med lekkasje, betydelig slitasje eller annen skade skiftes før bruk.
2. Sjekk at arbeidstrykket for slangene passer til pumpens maksimale arbeidstrykk.
3. Se over alle tilgjengelige elektriske komponenter for slitasje og skader.
4. Ikke ta anlegget i bruk før feil som er oppdaget, er reparert.
5. Bruk personlig verneutstyr: vernebriller eller visir, vanntette hansker, vernesko, hørselvern og vanntett tøy, se **GE-2.01-03 R**.
6. Sørg for at standplassen er sklisikker. Bruk rekkverk der det er fare for fall.
7. Bruk hjelpeoperatør når operatøren har redusert tilsyn med pumpeaggregatet, eller når arbeidet ellers krever det.
8. Avklar hvor vann og slam renner. Hindre at olje, kjemikalier og slam går rett i bekk eller vassdrag, se **GE-2.10-03 R**.

3.2 Under spyling

1. Rett aldri strålerøret mot egen eller andres kropp, med eller uten væskestråle.
2. Bind aldri opp eller blokker avtrekkeren eller utløserventilen.
3. Ta hensyn til rekylkraften ved håndbetjent strålerør:
   - Over 150 N skal strålerøret støttes mot kroppen, slik at rekylen helt eller delvis tas opp gjennom kroppsstøtten.
   - Over 250 N (beregnet rekylkraft) skal det brukes mekanisk føring av strålerøret.
4. Trykk eller temperatur justeres bare i samråd med den som holder strålerøret.

5 Pumpeoperatøren skal ha kommunikasjon med operatøren av strålerøret. Operatøren av strålerøret leder gruppen og kommuniserer med hjelpeoperatøren etter avtalte signaler.
6 Bruk aldri høyere trykk enn det som står på sikkerhetsventilene eller i leverandørens instruksjoner for anlegget.
7 Koble aldri flere håndbetjente strålerør til samme pumpe hvis det kan gi farlige rekylendringer når en av utløserventilene stenges eller åpnes.
8 Bruk bare tilsetningsstoffer som passer anlegget og er i samsvar med bruksanvisningen. Begrens dråpe- og dampdannelse mest mulig.
9 Ta særlige forholdsregler ved tilsetning av slipemidler. De gir strålen mye større gjennomslagskraft.
10 Ved slange med direkte påmontert spyledyse (rørspyling): øk ikke til arbeidstrykk før dysen er inne i røret, eller operatørene er beskyttet med avskjerming.
11 Slipp aldri strålerøret, og legg det aldri slik at det kan falle ned. Sikre avtrekker eller utløserventil når strålerøret ikke brukes.

Viktig: En høytrykksstråle kan skjære gjennom hud og trenge inn i kroppen. Rett aldri strålen mot noen, og oppsøk lege straks ved stikkskade fra strålen, selv om skaden ser liten ut.

3.3 Etter spyling, rengjøring og reparasjon

1 Stopp pumpen og slipp ut væsketrykket før rengjøring og vedlikehold.
2 Trykkavlast anlegget når den som betjener strålerøret forlater arbeidsplassen.
3 Er det montert trykkreduksjonsventil, skal reguleringsskruen for arbeidstrykket avlastes helt.
4 Ved sentralanlegg skal strålerøret og slangen til det trykkavlastes.
5 Lekkasjer i rør- og slangekoblinger tettes bare på trykkavlastet anlegg.
6 Reparasjon og utskifting av koblinger skal bare gjøres med spesialutstyr og av kompetent personell.
7 Oppbevar strålerøret slik at uvedkommende ikke får tak i det.

Viktig: Reparasjon, regulering og plombering av høytrykksutstyr skal bare gjøres av kompetent personell.

4. Kontroll, registrering og dokumentasjon

- Høytrykkspyleutstyret skal ha daglig og periodisk ettersyn og vedlikehold.
- Strålerøret kontrolleres jevnlig etter bruksanvisningen, og minst hver 12. måned.
- Kontroller jevnlig at utløserventilen stenger som den skal når avtrekker eller pedal slippes, og at sikkerhetsventilene virker.
- Kontroller og feil registreres i SmartDok (maskin/utstyr).
- Uønskede hendelser og utslipp meldes som RUH i SmartDok.

5. Referanser

- Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)
- Forurensningsloven § 7
- **GE-2.01-03 R** Bruk av personlig verneutstyr
- **GE-2.02-04 R** Renhold av bygninger, lokaler og maskiner
- **GE-2.08-02 R** Reparasjon og vedlikehold av arbeidsutstyr
- **GE-2.10-03 R** Utslipp til bekker og vann

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 0204-012 R.	Daglig leder